

POSTANOWIENIE

21 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 21 maja 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa R. S., S. P. i W. J.
przeciwko Skarbowi Państwa-Nadleśnictwu Ł.
o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,
na skutek skargi kasacyjnej Skarbu Państwa-Nadleśnictwa Ł.
od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu
z 25 stycznia 2023 r., III Ca 290/22,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów tytułem kosztów postępowania kasacyjnego po 600 (sześćset) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia pozwanemu do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną pozwanego Skarbu Państwa – Nadleśnictwo Ł. od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z 25 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została spełniona.

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., gdy w sprawie doszło do kwalifikowanego, oczywistego naruszenia prawa, widocznego od razu, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy. Konieczne było zatem wykazanie, że Sąd drugiej instancji w sposób oczywisty naruszył przepis jasny i jednoznaczny, którego wykładnia i stosowanie nie budzi żadnych wątpliwości (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07).

Autor skargi kasacyjnej wskazał, że jej oczywista zasadność związana jest z rażącym naruszeniem przepisów art. 109 pkt 4 ustawy z 18 lipca 1950 r. Przepisy

ogólne prawa cywilnego (Dz.U. 1950.34.311) w zw. z art. 53 dekretu z 11 października 1946 r. Prawo rzeczowe (Dz.U. 1946.57.319) oraz art. 121 pkt 4 w zw. z art. 175 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że sama przynależność poprzednika prawnego powodów J. S. do grupy społecznej uznanej przez Sąd za grupę osób represjonowanych/dyskryminowanych, tj. do grupy etnicznej [...] pozwala na ocenę, że J. S. nie miał możliwości podejmowania skutecznych działań prawnych w celu ochrony przysługującego mu prawa własności przedmiotowej nieruchomości, że w związku z tym bieg terminu zasiedzenia nie rozpoczął się w okresie od 1956 r. do 31 grudnia 1989 r., nadto przez przyjęcie, że w okresie od 1956 r. do 31 grudnia 1989 r. osoby należące do grupy etnicznej [...] nie miały możliwości podejmowania skutecznych działań prawnych w celu ochrony przysługującego im prawa własności, że w okresie tym osoby należące do grupy etnicznej [...] były prześladowane, dyskryminowane i w związku z tym w okresie od 1956 r. do 31 grudnia 1989 r. nie rozpoczął się bieg zasiedzenia wszystkich nieruchomości stanowiących ich własność, a objętych w posiadanie przez Skarb Państwa po przeprowadzeniu w 1947 r. akcji przesiedleńczej „W.”, przy braku jakichkolwiek ustaleń, że J. S. należał do grupy etnicznej [...], czy też jakiegokolwiek innej grupy prześladowanej/represjonowanej i przy jednoznacznych ustaleniach Sądu, że po 1956 r. sytuacja polityczna [...] uległa zmianie, że po tej dacie osoby należące do grupy etnicznej [...] nie były represjonowane, dyskryminowane.

Problem przedstawiony przez skarżącego nie wykazuje cech wskazujących na występowanie przesłanki oczywistej zasadności. Sąd Najwyższy wielokrotnie wyrażał już pogląd, że siła wyższa może być uznana za przeszkodę w dochodzeniu przez właściciela roszczenia o zwrot nieruchomości bezprawnie zajętej przez Państwo jedynie ze względu na indywidualną sytuację, w jakiej się on znajdował lub ze względu na przynależność do określonej grupy społecznej (zob. np. postanowienia SN z 17 marca 2022 r., II CSKP 269/22; z 7 czerwca 2019 r., I CSK 741/18 oraz z 9 października 2015 r., IV CSK 473/13, z 20 września 2022 r., I CSK 2407/22). Tym samym nie chodzi tu o jednoznaczny przepis prawa podlegający jednolitej wykładni, lecz o przepis pozostawiający sądowi pewien zakres swobody w ocenie okoliczności faktycznych konkretnej sprawy. Naruszenie

tego typu przepisu prawnego niezwykle rzadko może zatem uzasadniać występowanie oczywistej zasadności ze względu na samą jego konstrukcję.

Ponadto, Sąd Najwyższy odniósł się już do momentu ustania siły wyższej w stosunku do osób pochodzenia [...] w postanowieniu z 18 maja 2017 r. (III CSK 221/16), w którym ustalił go na koniec 1989 r. Jednocześnie w orzeczeniu tym Sąd Najwyższy podkreślił, że przesiedlenia dokonywane w ramach akcji „W.” były ukierunkowane w całą grupę etniczną i przynależność do tejże grupy obiektywnie utrudniała dochodzenie roszczeń aż do przeprowadzenia zmiany ustroju państwowego. Zaskarżone orzeczenie jest zatem zgodne z dotychczas wyrażanym stanowiskiem Sądu Najwyższego w tym zakresie.

Uznać zatem należy, że nie zachodzą wskazywane przez skarżącego przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

[SOP]

[ms]